

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระ เราตั้งใจกัน วันพระเราพยายามหาตัวตนของเราให้ได้ พระอยู่ที่ใจ เวลาว่า ปฏิบัติ
ต้องไปวัดไหม ไม่ต้องไปวัดก็ปฏิบัติได้...ใช่ อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้ เพราะอะไร เพราะเราต้อง
ค้นหาตัวเราเอง พุทฺโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน สัมมาสมาธิ ถ้าจิตสงบเข้ามานี้ อ้อ! สมาธิเป็นอย่างนั้น
หรือ จิตเป็นอย่างนั้นหรือ เข้าใจสภาวะตามความเป็นจริง นี่พุทฺโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แต่พุทฺโธผู้
โง่เขลา รู้ ทำสมาธิได้ คุณอย่างฤๅษีชีไพรสิ

ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันจะรู้ มันจะตื่น มันจะเบิกบานต่อเมื่อมันเจอธรรมไง มันเจอธรรม
มันเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจอธรรมะ เห็นไหม คุณภาพเทวิลสิ ระลึกชาติได้ ๔๐ ชาติ
อดีตได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ ไปอยู่บนพรหมนะ เจ้าชายสิทธัตถะเกิดขึ้นมา ลงมาจาก
พรหมนะ มาขอควาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดขึ้นจริงหรือเปล่า ขอคูอาการ ๓๒ นี่เจ้าชายสิทธัตถะนี้เป็น
พระพุทฺธเจ้าแน่นอน ภาพเทวิลหายไปแล้วว่าพระพุทฺธเจ้าแน่นอนเลย ดีใจมากเลย จะได้คนที่มาชี้
ทางให้เรา แล้วก็ร้องไห้ ร้องไห้เพราะต้องตายก่อน เพราะเขารู้อดีตอนาคตของเขา นี่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้
เบิกบานไหม

ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เบิกบานเพราะอะไร เพราะเราเข้าใจธรรมตามความเป็นจริง แล้วเรา
จะต้องประพฤติปฏิบัติ แก่ใจให้กิเลสออกไปได้ เราถึงเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจอ
ธรรมวินัยนี้ มันถึงสำคัญมาก ธรรมและวินัยนี้จะทำให้เราเข้าถึงสภาวะ สภาวะที่เป็นความจริงใจ
ที่ผู้ตื่นและผู้เบิกบาน

ถ้าผู้ไม่ตื่นนะ พุทฺโธนี้มันก็หลับใหลอยู่นั่น หลับใหลอยู่กับความรู้สึกอันนั้น หลับใหล
เห็นไหม ภาพเทวิลก็อยากจะออกนะ เพราะรู้ว่าตัวเองไม่สิ้นกิเลสหรอก ตัวเองยังอยู่ในวังวน
ของวิญญูะ เพราะอะไร เพราะไปสถิตอยู่บนพรหมนะ ทั้งๆ ที่มีชีวิตอยู่ ถอดจิตขึ้นไปอยู่บนพรหม

ได้ เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาเขาสร้างมาขนาดนั้น แต่เขาไม่ได้เจอธรรม เขาไม่ได้เจอมรรค ญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราถึงต้องพยายามทำความเข้าใจของเราขึ้นมา

เขาว่าถ้าทำความเข้าใจแล้วมันจะติด ถ้ามันจะติดอย่างไรมันก็แก้ไขได้ แต่ถ้าเราไม่มี ความสงบของใจ ถ้าเราใช้ความคิด ถ้ามันเป็นมิจฉาทิฏฐินะ ความเห็นของเราเนี่ยมันจะยิ่งแตกแขนง ออกไปตามความเห็นของตัวเอง อันนั้นเป็นธรรม อันนี้เป็นธรรม ธรรมนั้นเป็นอุปกิเลส ๑๖ โอกาส ความสว่างไสว ความแว้งว้าง ความว่าง ว่างขนาดไหนมันก็เป็นกิเลสอีกชั้นหนึ่ง

เราจะชำระกิเลส แต่เราเจอธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสมันบังเงาไป มันเอาธรรมอันนั้นมาพินเรานะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ แต่มันอ้างอิงไง มัน อ้างอิง มันเกาะเกี่ยว มันบิดเบือน มันบังธรรมอันนั้นไป มันเลยไม่เป็นความจริงใจ เป็นการก่อบปี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าอันนี้เป็นธรรมๆ มีความว่าง เราก็ว่างหมดๆ แล้ว กิเลสมันจะมีมานะมาก

เวลาพระปฏิบัติ เวลาฟังเทศน์ของหลวงตา เห็นไหม มันแว้งว้าง มันว่างหมด แล้วเราก็ เทียบกับของเรา ใจเราก็กว้างมาก แว้งว้างมาก เข้าได้เม็ดหินเม็ดทราย เข้าได้หมดเลย แล้วมันจะไป ติดกิเลสได้อย่างไร แต่ยังไม่คิดเลยว่าถ้าเราจับกายได้ จับเวทนาได้ มันจะเห็นนะ “อ้อ! กิเลส ตัวตนมันอยู่ที่เอง” จะเห็นจากตรงนี้ได้ นี่ วิปัสสนา มันจะเกิด

วิปัสสนา มันจะเกิด มันจะเกิดตรงไหน? เกิดตรงที่ว่า จิตเราสงบก่อน มีความสงบของเรา ดู กาย เวทนา จิต ธรรม ดูความคิดก็ได้ ถ้าจิตมันสงบมาก เราก็ดูความคิดของเรา ความคิดที่มันคิดนี้ ถ้ามันมีสมาธิ มีสตินะ มันจะทันความคิดของเรา เราจะเห็นโทษของมันเอง ถ้าเราเห็นโทษของมัน เอง นี่วิปัสสนาอย่างหยาบๆ อันนี้ก็เป็นวิปัสสนา เพราะอะไร เพราะกายกับจิต เราดูความคิดก็ได้ ดูกายก็ได้ ถ้าเห็นกาย เราก็ดูกาย ถ้าไม่เห็นกาย เราดูความคิดของเรา จับความคิดของเราวิปัสสนา ไป ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา ถึงที่สุดแล้วมันจะเห็นกายของมัน วิปัสสนาเริ่มตรงนี้

แต่การพิจารณาภายนอกมันก็ใช้ได้ ภายนอกคือดูความแปรสภาพไป ดูความสลดสังเวช อย่างเช่นที่ว่า รถชน อุบัติเหตุต่างๆ เราเห็นขึ้นมา ถ้าเราเป็นอย่างนั้นได้ไหม ดูชีวิตสัตว์สิ เขาบอก ชีวิตของไก่ที่เขาฆ่ากัน ชีวิตมันแค่ ๔๕ วันเท่านั้น เวลามันเกิดมา เวลามันออกมาจากไข่ เขาเลี้ยง แค่ ๔๕ วัน เขาก็ฆ่ามันแล้ว นี่เป็นอาหารของมนุษย์ มันเกิดมาเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วสัตว์ป่าละ สัตว์ป่าเขามีชีวิตของเขาเนะ เขาจะกินอาหารของเขาแต่ละมื้อ เขาต้องแลกด้วยชีวิตของเขา พราน

“เอาเล็กน้อยก็ได้ เอาเล็กน้อยก็ได้”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนบอกว่าเหตุใดเหตุหนึ่ง สิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นมา ย้อนมานี้มีเหตุผลทั้งนั้น ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาลอยๆ ต้องสาวไปหาเหตุ แล้วดับที่เหตุนั้น”

นี่ความสงบของใจ เพราะคำปริกรรมอย่างไรก็แล้วแต่ ขนาดไหนก็แล้วแต่ ก่อนพุทธกาล ฤๅษีชีไพรเขาก็ทำความสงบของเขาได้ แต่มันไม่มีธรรมอันนี้ พระสารีบุตรทำความสงบของใจขึ้นมาแล้ว เพราะอยู่กับสัตตชัฏมาก่อน พอสิ่งนี้เข้าไปสะท้อนใจนะ มันไม่ใช่ ไม่ใช่หอรอก สิ่งนี้มาจาก เหตุ อะไรที่สาวไปหาเหตุ ต้องไปดับที่เหตุนั้น เห็นไหม สิ่งที่ดับเหตุนั้นมีดวงตาเห็นธรรม เป็น พระโสดาบันขึ้นมาทันทีเลย แล้วไปบอกพระโมคคัลลานะก็เป็นพระโสดาบันขึ้นมา

บุญคุณอันนี้มันใหญ่หลวงนัก จะนอนที่ไหน จะต้องกราบไปที่นั่น กราบพระอัสสชิก่อน เห็นไหม ขนาดที่ว่าพระอัสสชิสอนมาขนาดนั้น แล้วไปขอวาทกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนจนพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะนี้เป็นพระอรหันต์ ขึ้นมา สันนิเลศทั้งหมดในหัวใจ แต่เวลากราบ กราบถึงผู้ชี้แนะ ไหว้พระอัสสชิก่อน กราบองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รักเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก

จนสุดท้าย ผู้ที่มีปัญหาไปทำ นี้อยู่ในธรรมบท มันมีภิกษุณีองค์หนึ่งเก่งมาก ตอบปัญหา กับใครชนะหมดเลย แล้วไม่มีใครสามารถจะโต้ตอบได้ เขาถึงปักปายว่าเขาต้องการได้ธรรมะกับ ใครก็ได้ พระสารีบุตรไปเจอเข้านี้ผลึกหลักนั้นล้มเลย เขาไปเห็นเข้านี้ คนที่เป็นคนผลึกหลักของ เขาล้มนี้คือใคร? คือพระสารีบุตร ตามไปหานะ แล้วโต้ตอบธรรมกันนะ แก้ปัญหาของเขาได้หมด เวลาพระสารีบุตรถามปัญหาเขาบ้าง

“หนึ่ง ไม่มีสองคืออะไร”

เขาตอบไม่ได้นะ “หนึ่ง ไม่มีสอง” เขาตอบอะไร พระสารีบุตรก็แก้หมด

“มันมีของคู่ทั้งหมด โลกนี้เป็นของคู่ ไม่มีของหนึ่งเลย อยากรู้ไหม อยากรู้ต้องมาวาทกับ พระสารีบุตร”

หนึ่ง ไม่มีสองนั้น เอโก ชัมโม ธรรมเป็นเอก เอกนี้ไม่มีสอง หนึ่งเดียว ไม่มีสอง ไม่มีเลย นิพพานนี้หนึ่งเดียวเท่านั้น ไม่มีสอง โลกนี้ไม่มี สิ่งใดเกิดขึ้นมาเป็นของคู่ทั้งนั้น

พระสารีบุตรเป็นผู้ที่มีปัญญามาก เป็นผู้ชี้แนะสัตว์โลกต่างๆ ออกไปตามสภาวะธรรมที่ตามความเป็นจริง นี่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันจะตื่น มันจะเบิกบานขึ้นมา แต่ว่าเราสามารถไขปัญญาของเราได้ ปัญญาอันนี้เป็นภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นมาจากเราได้ เราตั้งใจของเรา ทุกคนจะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร เราต้องมีความเพียรของเรา เราอย่าน้อยใจว่าเราทำของเราแล้วไม่ได้ผลจะต้องได้ผล

เหตุ เราสร้างเหตุตลอดไป พระอัสสชิบอกกับพระสารีบุตรว่าทุกอย่างต้องสาวไปหาเหตุ นี่เราก็คหาเหตุของเราให้เจอก่อน เหตุของเรา หาใจของเราให้เจอ หาพื้นที่ทำงานของเราให้เจอ ถ้าจิตนี้สงบ มันควรแก่การงาน มันจะเป็นการงานของเราขึ้นมา ถ้าจิตของเราไม่สงบ มันเป็นความคิดขึ้นไป มันเป็นปัญญาบรมสมาธิ ถึงที่สุดก็ทำได้ ไขปัญญาบรมสมาธิของเราเข้ามา ไขปัญญาของเราใคร่ครวญเข้ามา ให้จิตสงบเข้ามา สงบเข้ามา แล้วใช้ความคิดอันนั้นไม่ไปทางไหน หมั่นคราดหมั่นไถอยู่กับที่ใจนี้ งานมันจะเกิดขึ้นมาที่นี้

เราเกิดขึ้นมาแล้ว เราทุกข์ขนาดไหน เราแสวงหาขนาดไหน มันเป็นสภาวะแบบนั้น คุณตัวอย่างไก่ ชีวิตของเขา เขาออกขำวนะว่า ในเมืองไทยเลี้ยงไก่เป็นอาหารของมนุษย์นี้ ๒๐๐ ล้านตัว ต่อวันชีวิตของเขานี้ ๒๐๐ ล้านตัวนี้จะมีอยู่ตลอดไป เกิดแล้วจะโดนฆ่าตายตลอดไป แล้วของเรา เราก็คิดหนึ่ง เราก็คิดมา เขาอายุ ๔๕ วัน แล้วเขาต้องตายไป ได้ภพชาติหนึ่งๆ แต่ของเรา ถ้าชีวิตของเรานี้ ๘๐ ปี ๑๐๐ ตายไป ตายไปแล้วเราได้ประโยชน์อะไรไป

การแสวงหาการอยู่ในโลกนี้มันก็แสวงหาสภาวะแบบนี้ไปตลอดไป แต่เราแสวงหาสิ่งที่เหนือกว่า แสวงหาสิ่งที่ดับทุกข์ในหัวใจ แสวงหาสิ่งที่ว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันจะตื่น มันจะเบิกบานของเราขึ้นมา เพราะเราเห็นสภาวะความเป็นจริง มันจะเบิกบานมากนะ เวลาปัญญามันใคร่ครวญออกไป มันจะเห็นว่าสิ่งนี้ชำระกิเลสออกไป มันจะวางสิ่งนี้ อันนี้ทำไมเราคิดอย่างนั้น

แล้วทุกคนถ้าผ่านออกไปแล้วมันจะมาติดตัวเองนะ ทำไมเราโง่แท้ ทำไมเราโง่แท้ วุฒิกาวะของใจมันเปลี่ยนไปแล้วมันจะเห็นสภาวะแบบนั้นเลย แล้วผู้ที่สิ้นกิเลสออกไปจากใจ มันยังมีศรัทธาใหญ่ แล้วมันสลดสังเวชใจ สลดสังเวชที่ว่าเราไปบอกเขานะ คนที่เขาหยาบ เขาจะไม่ฟังหรอก เขาจะไม่ฟังสิ่งนั้น แล้วเขาจะติเตียนว่าคนที่บอกนั้นมีสติสัมปชัญญะพร้อมหรือเปล่า เขาพูดอะไรที่ฟังแล้วไม่มีเหตุไม่มีผล

เวลาจะสอนใครมันถึงรู้จักความคิดของตัวเอง รู้ว่าเราควรพูดหรือไม่ควรพูด พูดไปแล้วจะเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ โลกเขาใช้เวลาเขาคูยกัน เขาพูดกัน เขาพูดกันด้วยรู้เท่าทันกัน เท่านั้นเอง แต่ของผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ เห็นไหม อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้าใจ เพราะพูดไปไม่มีประโยชน์ เว้นไว้แต่สิ่งที่ควรแก่การงาน

หลวงปู่มั่นเป็นผู้ที่เป็นครูบาอาจารย์ เวลาสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหา ทุ่มทั้งตัวนะ ทั้งข่ม ทั้งเปิด ทั้งหงายภาชนะ ทั้งทำให้ลูกศิษย์นี้รู้ออกมาได้ ทำไม่ถึงทำขนาดนั้นล่ะ เพราะว่ามันถึงเวลาไง มันถึงเวลาผู้ที่สูงกว่า พยายามดึงผู้ที่ต่ำกว่าขึ้นมาจากที่ต่ำ ขึ้นมาจากที่ต่ำให้ใจนั้นพัฒนาขึ้นมา พอใจนั้นพัฒนาขึ้นมาแล้ว นี่กราบครูบาอาจารย์ กราบถึงใจนะ กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบถึงใจ ถ้าใจของผู้ที่มีธรรมในหัวใจ มันจะเคารพสิ่งนั้น

พระสารีบุตรทำไมเคารพพระอัสสชิมาก เพราะพระอัสสชิเป็นผู้ที่เปิดชุมทรัพย์อันนี้ให้ แล้วครูบาอาจารย์ของเราจะเปิดชุมทรัพย์ให้เรา ถ้าเราทำตามขึ้นมา เราแสวงหาสิ่งนั้นตามขึ้นมา เราก็จะได้ชุมทรัพย์ของเราขึ้นมา เห็นไหม ผู้ซึ่งชุมทรัพย์ของเรา แล้วธรรมวินัยนี้วางไว้ให้สำหรับ อันนี้ให้เป็นบรรทัดฐาน ถ้าพูดถึงครูบาอาจารย์สอนขนาดไหน ต้องย้อนกลับมาเทียบกับธรรมวินัย ถ้าเทียบกับธรรมวินัยมันก็ต้อง แล้วใจของเราเข้าไปสัมผัสสิ่งนั้น มันก็ต้องในหัวใจของเรา หัวใจของเราจะซึ้งกับใจนั้นมาก นี่เรากราบพระพุทธรูป กราบออกมาจากใจ

เวลาเขากราบกัน เขากราบเป็นพิธี เขากราบกันอย่างนั้น แต่ผู้ที่เข้าถึงนะ ดูอย่างทิเบตสิ เวลาเขากราบพระของเขา เขาถอนไปทั้งตัวเลยนะ แล้วเขาทำไป นี่มันอยู่ที่ครูบาอาจารย์ เวลาซึ่งใจแล้วกราบด้วยความเคารพอย่างนั้น แล้วทำกันเป็นประเพณีมา ผู้ที่ทำตามก็ทำตามแต่ประเพณีเฉยๆ แต่ผู้ที่เข้าถึงใจนี้จะถึงใจมาก กราบพระ กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่มีธรรมอันนี้

ถ้าไม่มีธรรมอันนี้ กาฬเทวิลเก่งขนาดไหน รู้ขนาดไหน ยังต้องร้องไห้ละ ร้องไห้เพราะชีวิตเราต้องสิ้นไป โดยที่ว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เกิดขึ้นมา จะไม่มีโอกาสอย่างนี้ เขาเข้าสมาบัติได้ เขาระลึกชาติได้ แล้วเรามีอะไร เรามีอะไรเป็นเครื่องยืนยันของเรา เรามีหลักธรรมของเรา เรามีสิ่งใดที่จะเป็นคุณประโยชน์กับเรา เราไม่มีอะไรเลย แต่ในขณะที่ว่าปัจจุบันนี้มีธรรมอยู่ เราพยายามสร้างสมของเราขึ้นมา เรามีโอกาสมากกว่ากาฬเทวิลหลายร้อย

หลายพันเท่าเพราะธรรมมีอยู่ แล้วทำได้เหมือนกับยามีอยู่ ถ้ายามีอยู่ เชื้อโรคจะต้องสามารถหายได้ด้วยธรรมโอสธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ธรรมโอสธ มรรค ๘ เกิดขึ้นมาจากการเราแสวงหา เกิดขึ้นมาจากเราพยายามแสวงหาขึ้นมา แล้วทำขึ้นมาให้เป็นยาของเรา ธรรมโอสธจะฆ่ากิเลสของเราออกไป นี่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จะเบิกบานในหัวใจดวงนั้น เอวัง